

— al klinkt het ook paradoxaal — dat het beste middel om een kijk op mollennesten te krijgen is een reis met den sneltrein!

Sittard.

H. SCHMITZ S. J.

De in Nederland voorkomende soorten van het genus *Rhaphidia*.

Naar aanleiding van mijn verzoek, mij *Rhaphidia*'s ter determineering toe te zenden (Entom. Ber. Dl. IV, No. 86, p. 128), mocht ik van verschillende kanten medewerking ondervinden. Van het Leidsche Museum ontving ik een vijftigtal exemplaren, voor een groot deel van ALBARDA afkomstig, waaronder verscheidene typen, die voor de samenstelling der „Révision" (Tijdschr. v. Ent. Dl. 34, 1891) gediend hebben, dus als uitgangspunt voor mijn onderzoek van bijzondere waarde. Tevens waren in deze zending aanwezig de exemplaren uit de collectie VAN DER WEELE, opgesomd in diens „Supplement" in het Tijdschr. v. Ent. Dl. 50, p. 126. Verder ontving ik het materiaal uit de collectie Natura Artis Magistra, terwijl ik nog eenige exemplaren ten geschenke of ter revisie verkreeg van de heeren Dr. J. TH. OUDEMANS, Dr. A. C. OUDEMANS en J. KOORNNEEF. Aan deze medewerkers, waarbij ik de namen van Dr. E. D. VAN OORT, R. VAN EECHE en Prof. J. C. H. DE MEYERE niet vergeten mag, zij hierbij hartelijk dank gebracht.

Met hetgeen in mijn collectie aanwezig was, waarvan ongeveer de helft van VAN DEN BRANDT afkomstig was, welk materiaal, volgens de nog bestaande en gedateerde lijsten, door ALBARDA grootendeels gedetermineerd was, beschikte ik over juist honderd exemplaren van het genus *Rhaphidia* (inclusief *Inocellia*), waarvan 68 in Nederland gevonden waren.

Deze verdeelden zich over 16 soorten, waarvan er 7 in Nederland voorkomen. Van deze soorten kon ik van 6 Nederlandsche exemplaren revideren. Alleen van *Rh. major* BURM. moest ik mij met buitenlandsche specimina vergenoegen; het eenige, indertijd door LEWE gevangen, Nederlandsche exemplaar schijnt verdwenen te zijn.

Zooals ik reeds in de Entom. Ber. No. 86, mededeelde, was het uitgangspunt van mijn onderzoek een exemplaar uit de collectie VAN DEN BRANDT; het stond aldaar verkeerdelijk als *Rh. xanthostigma* SCHUMM.

Volgens de determinatielijsten in de nalatenschap van VAN DEN BRANDT, welke lijsten van de hand van ALBARDA zijn, is deze determinatie door ALBARDA in 1873 geschied en waarschijnlijk niet meer gerevideerd voor de opstelling van zijn „Catalogus”, die in 1889 verscheen; evenmin had revisie plaats bij de bewerking van de „Révision” (1891). Dit is te bejammeren, want *Rh. xanthostigma* behoort met *ophiopsis. cognata* en *Schneideri* tot die soorten, waarvan de Synonymie het meest in de war was, zooals ALBARDA zelf zoo overtuigend aantoonde in zijn „Révision”.

Een tweede exemplaar van VAN DEN BRANDT uit Venlo, waarvan niet kon uitgemaakt worden, wie de determinator was, is evenmin een *xanthostigma*. Zodoende komt voor deze soort de vindplaats Venlo uit den „Catalogus” te vervallen. De eenige andere afwijking met de lijst van ALBARDA betreft twee exemplaren, door hem vermeld als gevangen door HEYLAERTS te Breda. Ik zag deze twee exemplaren: een *Rh. cognata* RAMB. en een *Rh. maculicollis* STEPH.; beide dragen etiketten van de hand van ALBARDA en daarop staat Ginneken en niet Breda als vindplaats vermeld, een afwijking dus van weinig beteekenis.

Dan maak ik erop attent, dat ALBARDA in zijn lijst *R. major* BURM. uit België, en *R. laticeps* WALLENGR. als twee soorten opneemt; in zijn Révision zijn zij echter tot één soort vereenigd.

Met eenige der determinaties van VAN DER WEELE kan ik mij niet vereenigen. Bij vergelijking van deze lijst met die van VAN DER WEELE, zal men eenige afwijkingen vinden ten opzichte der vindplaatsen der verschillende soorten. De determinaties in dit genus zijn, vooral door de variabiliteit der nervatuur, zoo moeilijk, dat het onvermijdelijk is, dat de opvattingen wel eens uiteenloopen. De genitalien moeten dan in hoofdzaak den doorslag geven, maar ook de studie hiervan is, door schrompeling of slechte conserveering, niet altijd in staat, ons uit den doolhof te geleiden.

Een sterk staaltje, waartoe verzuim van het nagaan van den bouw der genitaliën zou kunnen leiden, vond ik bij een exemplaar van *Rh. cognata* RAMB. ♂. Dit exemplaar komt door zijn nervatuur geheel overeen met *Rh. xanthostigma* SCHUMM.; wegens de sexueele kenmerken is het door ALBARDA, m. i. terecht, tot *cognata* gebracht. Ik heb nog goed gecontroleerd, of hier geen artefact aanwezig was, het is echter geen compositiedier.

Voor de biologie kan nog van belang zijn, te vermelden, dat ik volwassen of bijna volwassen larven aantrof in den winter in lijmbanden uit Putten (G.), terwijl ik te Hilversum in Juni een vrij jeugdige larve vond.

Behalve de zeven nu bekende soorten is er vooral kans, dat nog de volgende soorten binnen onze landsgrenzen gevonden worden; *Rhaphidia flavipes* STEIN (Hamburg, Elsas); *Rh. Ratzeburgi* BRAUER (Frankrijk, Vogezen, Elsas); *Rh. nigricollis* ALB. (Frankfurt a. Main); *Inocellia crassicornis* SCHUMM. (Westfalen).

Ik laat nu de lijst der vindplaatsen volgen, waarbij ik zooveel mogelijk ook de sexe aangeef; de door mij geziene exemplaren heb ik met een ! aangeduid. Een determinatietabel is, waar die van ALBARDA bestaat, wel geheel onnoodig.

Rhaphidia ophiopsis L.

Overijssel: Neede, VIII, ♂ ! (V. D. WEELE).

Rhaphidia notata F.

Limburg: Venlo, VI ! (V. D. BRANDT).

Gelderland: Putten, IV, ♂ !, VIII, ♀ ! (J. TH. OUDEMANS); IV, ♀ !, ♀ ! (KOORNNEEF); Leuvenum, VI, ♂ ♀ ! (DE MEIJERE, MAC GILLAVRY); Apeldoorn, VI, ♂ ! (EVERTS); Vorden, VII, ♂ ! (LINDEMANS); Winterswijk, VI, ♀ (MC. GILL.); Beek (V. MEDENBACH DE ROOY); Groesbeek (LEWE), VI, ♀ ! (V. M. D. ROOY).

Rhaphidia major BURM. (*laticeps* WALL.).

Gelderland: Beek, VI (LEWE).

Rhaphidia Schneideri RATZ. **Faun. n. sp.**

Limburg: Venlo, VI, ♀ ! (V. D. BRANDT).

Rhaphidia xanthostigma SCHUMM.

N.-Brabant: Ulvenhout (PIAGET); Ginneken (W. ALBARDA);
CUYK (TER HAAR).

N.-Holland: Amsterdam (KINKER); Hilversum, V, ♀!,
VI, ♀! (DE MEIJERE), V, ♀! (MC. GILL.); VI! (KOORNNEEF).

Utrecht: de Vuursche, V, ♂! (DE MEIJERE); Maars-
bergen, VI, ♀! (MC. GILL.); Driebergen (SIX); Utrecht
(VERLOREN).

Gelderland: Arnhem, ♂! (DE GRAAF), ♀! (V. M. D.
ROOV), ♀! (VETH), IV, ♂! (DAMMERMAN); Leuvenum,
VI, ♂! (DE MEIJERE); Putten, VI, ♀! (J. TH. OUDEMANS).

Rhaphidia cognata RAMB.

Limburg: Maastricht (MAURISSEN); Venlo, V, ♂♀! (V. D.
BRANDT), VI, ♀! (V. D. BRANDT).

N.-Brabant: Ginneken, ♀! (W. ALBARDA), V, ♂! (HEY-
LAERTS); Ulvenhout (PIAGET).

Gelderland: Arnhem, VI, ♂! (BIERMAN).

Rhaphidia maculicollis STEPH.

Limburg: Maastricht (MAURISSEN); Venlo, IV, ♀! (V. D.
BRANDT), V, ♂♀! (V. D. BR.), VI, ♀! (V. D. BR., VETH);
Plasmolen, VII, ♀! (OUDEMANS).

N.-Brabant: Deurne, VI, ♀! (MC. G.); Oisterwijk, IV,
♀! (MC. G.), V, ♂♀! (HAVERHORST), VI, ♀! (KOORN-
NEEF), X, ♀! (LEESBERG); Ginneken, IV, ♂! (W. ALBARDA),
V, ♀! (HEYLAERTS); Ulvenhout (PIAGET); Prinsenhage
(H. ALBARDA); Chaam (H. ALBARDA); Bergen op Zoom,
V, ♀! (SNELLEN).

Z.-Holland: Rotterdam (SMIT, PIAGET).

Gelderland: Putten, VI, ♀! (J. TH. OUDEMANS); Leuve-
num, VI, ♀! (MC. GILL.); Oosterbeek, VI, ♀! (A. C. OUDE-
MANS); Arnhem, VI, ♀! (M. TER LINDE).

Amsterdam.

D. MAC GILLAVRY.